

Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU21

Riksrevisionens rapport om antagningen till polisutbildningen

---

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har gjort i rapporten Antagningen till polisutbildningen. Riksrevisionen har granskat om antagningen till polisutbildningen är effektiv, och den övergripande slutsatsen är att så inte är fallet.

Utskottet ser positivt på att regeringen avser att ta initiativ till en översyn av finansieringsmodellen för polisprövningar och att Polismyndigheten har beslutat om en ordentlig översyn av hela antagningsprocessen till polisutbildningen som regeringen kommer att följa noga.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet med hänvisning till pågående arbete.

Behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:44 Riksrevisionens rapport om antagningen till polisutbildningen.

Ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Riksrevisionens rapport om antagningen till polisutbildningen	5
Utskottets ställningstagande	10
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Skrivelsen	11
Motion från allmänna motionstiden 2025/26	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens rapport om antagningen till polisutbildningen

Riksdagen avslår motion

2025/26:3723 av Daniel Riazat (-) yrkande 1 och

lägger skrivelse 2025/26:44 till handlingarna.

Stockholm den 5 februari 2026

På justitieutskottets vägnar

Henrik Vinge

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Vinge (SD), Mikael Damsgaard (M), Heléne Björklund (S), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Mattias Vepsä (S), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L), Mats Hellhoff (SD), Lars Isacson (S), Gustaf Lantz (S) och Sten Bergheden (M).

Redogörelse för ärendet

Den 20 maj 2025 överlämnade riksdagen Riksrevisionens rapport Antagningen till polisutbildningen (RiR 2025:13) till regeringen. Den 18 november 2025 återkom regeringen till riksdagen med skrivelsen Riksrevisionens rapport om antagningen till polisutbildningen (skr. 2025/26:44).

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse. I betänkandet behandlas också ett yrkande i en motion från allmänna motionstiden 2025/26 om antagningsprocessen till polisutbildningen. Förslaget i motionen finns i bilagan.

Vid utskottets sammanträde den 12 juni 2025 informerade riksrevisor Christina Gellerbrant Hagberg med medarbetare om Riksrevisionens rapport.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om antagningen till polisutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avslår ett motionsyrkande om en mer rättvis antagningsprocess till polisutbildningarna.

Riksrevisionens granskning

Övergripande revisionsfråga och avgränsningar

Riksrevisionen har granskat om antagningen till polisutbildningen är effektiv. Granskningen omfattar följande delfrågor:

- Är antagningsprocessen anpassad för att selektera ut lämpade kandidater för polisyrket?
- Genomförs antagningsprocessen på ett effektivt sätt?
- Är antagningsprocessen utformad så att den främjar god hushållning med statliga medel?

Polismyndigheten, regeringen och Totalförsvarets plikt- och prövningsverk är granskningsobjekt. Granskningen omfattar antagningsprocessens olika delmoment inklusive kravprofil och urvalsmetod under tidsperioden 2017–2024. Polisutbildningens innehåll ingår inte i granskningen.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionens övergripande slutsats är att antagningen till polisutbildningen inte är effektiv. Detta beror dels på att regeringens tillväxtmål för att öka antalet poliser inte har föregåtts av några konsekvensanalyser, dels på att det finns brister i de underlag som ligger till grund för att avgöra och mäta vilken förmåga som krävs för polisyrket.

Det är inte säkerställt att antagningsprocessen är anpassad för att selektera ut lämpade kandidater för polisyrket

Riksrevisionen konstaterar att Polismyndigheten inte har tagit fram en heltäckande arbetsanalys för polisyrket och att detta får följd effekter för såväl kravprofil som val av tester och gränsvärden. En arbetsanalys av vad ett yrke innebär i praktiken ökar förutsättningarna för en mer träffsäker selektion, och Polismyndigheten skulle med utgångspunkt i en sådan analys kunna säkerställa att de tester som används möjliggör att mäta de förmågor som krävs utan att diskriminera någon grupp.

Regeringen har under lång tid uttryckt en önskan om ökad mångfald i poliskåren, med fler kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Trots det har sammansättningen inte förändrats nämnvärt över tid. Granskningen visar att det inte kan uteslutas att styrketestet missgynnar kvinnor, vilket försvårar möjligheten att anta fler. Därutöver faller en stor del av prövande med utländsk bakgrund ur antagningsprocessen tidigt för att de blir underkända på begåvningsstestet. Detta kan till största delen inte förklaras av skillnader i betyg eller poäng på högskoleprovet. Riksrevisionen har under granskningen inte sett några tecken på diskriminering av personer med utländsk bakgrund i antagningsprocessens övriga delmoment.

Riksrevisionen anser vidare att det är otydligt vad som ligger bakom val av tester och beslutade gränsvärden och menar att de fysiska testerna inte är anpassade efter polisyrket. Riksrevisionen pekar på att detta är särskilt problematiskt eftersom urvalsmetoden som används vid antagningsprocessen, den s.k. falluckeprincipen, innebär att de prövande måste klara ett moment för att gå vidare till nästa. Riksrevisionen anför att gränsvärdena bör ses över för att säkerställa att de ligger på rätt nivå i förhållande till de krav som ställs under polisutbildningen. De andra nordiska länderna använder en sammanvägningsmodell med lägstavärden i urvalet, och Riksrevisionen kan utifrån granskningens resultat inte se att det finns något som talar för att antagningsprocessen fortsättningsvis ska hanteras utifrån en falluckeprincip.

Antagningsprocessen kan bli mer effektiv

Den sekretess som omgärdar psykologintervjun anses i dag hindra att Plikt- och prövningsverkets psykologer och polisens intervjuledare delar information om de prövande. Enligt Riksrevisionen medför det en osäkerhet i bedömningsarbetet och försvårar myndigheternas förmåga att upptäcka olämpliga kandidater. Riksrevisionen bedömer att det finns ett rättsligt utrymme att dela information om de prövandes lämplighet och att Plikt- och prövningsverket och Polismyndigheten bör utveckla sitt samarbete så att de kan dela sådan information.

Granskningen visar också att Plikt- och prövningsverkets och Polismyndighetens lämplighetsbedömningar innehåller delvis likartade frågor, vilket riskerar att leda till dubbelarbete och överprövning av beslut. De prövande som inte godkänns i psykologintervjun får vidare inte veta skälet till beslutet vilket gör att de kan söka till polisutbildningen om och om igen trots att det i vissa fall finns skäl som innebär att den sökande aldrig kommer att kunna bli godkänd. Riksrevisionen konstaterar att detta är ett effektivitetsproblem som inte enbart kan härledas till sekretesshinder.

Av granskningen framgår det även att prövande kan bli underkända i säkerhetsintervjun på grund av brister i språk och skriftlig förmåga. Riksrevisionen slår fast att det inte är resurseffektivt att upptäcka brister i kunskaper som är grundläggande för att lyckas i polisyrket förrän den prövande har genomgått nästan hela antagningsprocessen. Riksrevisionen

bedömer därför att det finns skäl att överväga att återinföra ett språktest samt ett skriftligt test.

Riksrevisionen anför vidare att kontrollen och uppföljningen av avskilda studenter brister hos Polismyndigheten, vilket får till följd att det är möjligt för avskilda personer att söka igen.

Plikt- och provningsverkets it-system anges också utgöra en trång sektor som begränsar möjligheterna att dels effektivisera antagningsprocessen, dels förbättra uppföljningen av polisurvalet.

Antagningsprocessen främjar inte god hushållning

Polismyndigheten tillämpar kontinuerlig antagning i syfte att ha en flexibel och hållbar process med individen i fokus. Riksrevisionen konstaterar att målen om en flexibel process med individen i fokus har uppfyllts men att antagningsprocessen som den bedrivs i dag på flera sätt innebär ett ineffektivt nyttjande av resurser och att provningskapaciteten och finansieringen har varit överdimensionerade över tid.

Möjligheten att boka provningstid året om vid ett obegränsat antal tillfällen medför att Plikt- och provningsverket måste ha en konstant hög bemanning. Eftersom de provande inte behöver lämna återbud vid förhinder skapas luckor i schemat för personalen vid Plikt- och provningsverket. Personalen kan använda den tiden till andra uppgifter men Riksrevisionen anför att det i praktiken innebär att Polismyndigheten till viss del är med och delfinansierar Plikt- och provningsverkets övriga uppdrag. Riksrevisionen bedömer att regeringen bör se över finansieringen av Plikt- och provningsverkets provningskapacitet och att finansieringen i möjligaste mån bör dimensioneras utifrån behovet. Riksrevisionen bedömer inte heller att provningskapaciteten bör utökas ytterligare till följd av ett lämnat regeringsuppdrag om att undersöka förutsättningarna för att utöka platserna på polisutbildningen.

Riksrevisionen bedömer också att det finns en effektivitetsvinst i att låta Plikt- och provningsverket återgå till en ordning som innebär att provning till polisutbildningen genomförs i anslutning till terminsstarterna. En sådan förutsägbarhet gör det lättare för Plikt- och provningsverket att dimensionera provningskapaciteten efter behovet. Riksrevisionen pekar på att det finns lärdomar att dra utifrån hur antagningsprocessen ser ut i de övriga nordiska länderna.

Plikt- och provningsverket har genomfört provningar till polisutbildningen vid specifika helger under åren 2021–2024. Granskningen visar att provningshelgerna genererar stora kostnader samtidigt som majoriteten av de provande uppger att de skulle ha kommit till provning även på en vardag. Granskningen visar också att Polismyndigheten har fortsatt att uppdra till Plikt- och provningsverket att genomföra provningshelger trots att nyttan med dessa kan ifrågasättas.

Riksrevisionen lyfter vidare fram att det går att göra vissa effektivitetsvinster som hänger samman med i vilken ordning antagningsprocessens delmoment genomförs och var säkerhetsintervjun äger rum.

Slutligen konstaterar Riksrevisionen att regeringen år 2017 satte ett tillväxtmål om att Polismyndigheten vid utgången av 2024 skulle vara 10 000 fler polisanställda jämfört med ingången av 2016. Samma år fick Polismyndigheten även i uppdrag att öka kapaciteten i antagningsprocessen. Målet har uppnåtts sett till antalet polisanställda, men utifrån Polismyndighetens interna mål om en fördelning av 70 procent poliser och 30 procent civila fattades drygt 2 000 poliser vid utgången av 2024. Enligt regeringens nuvarande tillväxtmål ska Polismyndigheten uppnå en polistäthet som motsvarar minst genomsnittet i EU. Företrädare för Försvarsdepartementet och Justitiedepartementet har vid granskningen uppgett att de inte involverades i beredningen av vare sig det tidigare eller det nuvarande tillväxtmålet och att det nuvarande tillväxtmålet är problematiskt, eftersom det finns en variation i vad som ingår i begreppet polis i de olika länderna. Riksrevisionen anför att det är en stor brist att inte involvera tjänstemännen i Regeringskansliet i samband med beslut som har stor påverkan på myndigheterna. Eftersom det är ett känt faktum att nuvarande tillväxtmål inte är väl underbyggt anser Riksrevisionen att detta omgående bör ses över.

Riksrevisionens rekommendationer

Utifrån sina iakttagelser lämnar Riksrevisionen två rekommendationer till regeringen samt ett antal rekommendationer till Plikt- och prövningsverket och Polismyndigheten.

Rekommendationer till regeringen

- Genomför en översyn av det nuvarande tillväxtmålet om att Polismyndigheten ska uppnå en polistäthet som minst motsvarar genomsnittet i EU.
- Genomför en översyn av finansieringen av Plikt- och prövningsverkets prövningskapacitet för polisprövningar. Finansieringen bör dimensioneras utifrån faktiskt genomförda prövningar.

Rekommendationer till Plikt- och prövningsverket

- Utveckla uppföljningen av resursanvändningen avseende polisprövningar för att underlätta framtida verksamhetsplanering.
- Utveckla it-systemet så att det är möjligt att genomföra nödvändiga justeringar för att effektivisera antagningsprocessen.

Rekommendationer till Polismyndigheten

- Genomför en översyn av antagningsprocessen. Inom ramen för översynen bör Polismyndigheten
  - omgående ta fram en arbetsanalys som grund för vilka egenskaper och förmågor som krävs i polisyrket
  - säkerställa att kravprofil, tester och gränsvärden utgår från arbetsanalysen och inte diskriminerar någon grupp

- utreda hur nuvarande urvalsmetod kan ersättas med en sammanvägningsmodell med utgångspunkt i den nya arbetsanalysen
  - undersöka förutsättningarna för att genomföra säkerhetsintervjun lokalt hos Polismyndigheten i stället för i Plikt- och prövningsverkets lokaler.
- Ersätt möjligheten till prövning året om med prövning inför varje terminsstart.
  - Utveckla uppföljning och kontroll av ärenden som rör avskilda studenter, i syfte att identifiera olämpliga personer och förhindra att de söker igen.

Rekommendation till både Plikt- och prövningsverket och Polismyndigheten

- Utveckla samarbetet så att Plikt- och prövningsverket och Polismyndigheten kan dela relevant information om de polisprövandes lämplighet. I detta ingår att säkerställa att de prövande får tillräckligt med information för att förstå varför de inte blivit antagna.

Regeringens skrivelse

Regeringens bedömning och åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och framhåller vikten av en välfungerande och kostnadseffektiv antagningsprocess till polisutbildningen.

När det gäller rekommendationen till regeringen om att se över det nuvarande tillväxtmålet om polistäthet instämmer regeringen delvis i Riksrevisionens bedömning att målet är förenat med utmaningar. Utmaningarna hänger samman med att det finns en variation i vad som ingår i begreppet polis i de olika EU-länderna och att det dessutom är ett mål som varierar över tid. Samtidigt är det enligt regeringen, givet de samhällsutmaningar som finns, inte rimligt att Sverige är ett av de länder i EU som har lägst polistäthet. Regeringen anser därför att det är nödvändigt med ett riktmärke för att säkerställa fler poliser och en ökad polisiär närvaro i hela landet för att trycka tillbaka brottsligheten. Regeringen bedömer därför att det nuvarande tillväxtmålet bör ligga fast.

När det sedan gäller rekommendationen till regeringen om en översyn av finansieringen av Plikt- och prövningsverkets prövningskapacitet för polisprövningar menar regeringen att det är viktigt med en ändamålsenlig och kostnadseffektiv finansiering av prövningsverksamheten. Regeringen avser därför att ta initiativ till en översyn av finansieringsmodellen och föreslå en kostnadseffektiv och mer flexibel och behovsanpassad modell som bättre speglar faktisk efterfrågan och nyttjandegrad.

Regeringen lyfter också fram att det pågår arbete som syftar till dels att göra polisyrket mer attraktivt, dels att fler poliser ska kunna utbildas genom

etablering av ytterligare ett lärosäte. Regeringen instämmer dock i Riksrevisionens bedömning att prövningskapaciteten, åtminstone i dagsläget, inte bör utökas ytterligare till följd av ett ökat antal platser på polisutbildningen.

Vidare upplyser regeringen om att Polismyndigheten har beslutat om en ordentlig översyn av hela antagningsprocessen till polisutbildningen och att regeringen avser att följa denna översyn noga. Regeringen utesluter inte att det kan finnas skäl att återkomma i frågan om huruvida utbildningen kan förbättras ytterligare.

Regeringen anser att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad genom skrivelsen.

Motionen

I motion 2025/26:3723 yrkande 1 föreslår Daniel Riazat (-) ett tillkännagivande till regeringen om att omedelbart komma med förslag som innebär en mer rättvis antagningsprocess för polisutbildningarna i syfte att minska snedrekryteringen och diskrimineringen.

Utskottets ställningstagande

Det är viktigt att antagningsprocessen till polisutbildningen är välfungerande och kostnadseffektiv. I likhet med regeringen välkomnar utskottet därför Riksrevisionens granskning, som utgör ett värdefullt bidrag till att belysa hur antagningsprocessen fungerar i dag.

Utskottet konstaterar att regeringen avser att ta initiativ till en översyn av finansieringsmodellen för polisprövningar och föreslå en kostnadseffektiv och mer flexibel och behovsanpassad modell som bättre speglar faktisk efterfrågan och nyttjandegrad. Vidare har Polismyndigheten beslutat om en ordentlig översyn av hela antagningsprocessen till polisutbildningen. Regeringen kommer att följa denna översyn noga och utesluter inte att det kan finnas skäl att återkomma i frågan om huruvida utbildningen kan förbättras ytterligare. Utskottet ser positivt på detta.

Med hänsyn till det arbete som pågår är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks. Vidare bör regeringens skrivelse läggas till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2025/26:44 Riksrevisionens rapport om antagningen till polisutbildningen.

Motion från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:3723 av Daniel Riazat (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer rättvis antagningsprocess för polisutbildningarna i syfte att minska snedrekryteringen och diskrimineringen och tillkännager detta för regeringen.